

PRACE DROBNE I MATERIAŁY

WITOLD BRZEZIŃSKI (Bydgoszcz)

Uwagi do genealogii Borkowiców herbu Napiwo w drugiej połowie XIV i początkach XV wieku

Zarys treści: Artykuł dotyczy identyfikacji Maćka Borkowica, ojca Fredhelma i Katarzyny. Wykazano w nim, że był on synem Borka z Grodziska, a bratankiem znanego wojewody poznańskiego Macieja Borkowica, a jego z kolei syn Fredhelm nie jest tożsamy ze współczesnym mu Fredhelmem von Weissenburg (Wezenborg).

Content outline: The paper discusses the identification of Maciek Borkowic, father of Fredhelm and Catherine. It has been proved that he was a son of Borek of Grodzisk and a nephew of the famous palatine Maciej Borkowic, and that his son Fredhelm was a different person than his contemporary Fredhelm von Weissenburg (Wezenborg).

Słowa kluczowe: Maciej Borkowic, Borkowice, Wezenborgowie, genealogia, Wielkopolska

Keywords: Maciej Borkowic, Borkowic, Wezenborg, genealogy, Great Poland

W zapiskach z ksiąg sądowych powiatów poznańskiego i kościańskiego odnajdujemy informację o toczącym się w latach 1393-1395 procesie Fredhelma, określanego jako syn Maćka Borkowica (Maćka z Borkowiców), z Wichną żoną kasztelana kaliskiego Świętosława z Szubina (działającego też jako zastępca swojej żony). Przedmiotem sporu było roszczenie do Kurowa – w którego posiadanie Wichna została wwiązana z racji zasądzenia na jej rzecz 500 grzywien jeszcze na ojcu Fredhelma *pro armis, balistis, rebus et bonis* zagarniętych przez tegoż w zamku Trzciel, należącym do zmarłego Józefa, dziedzica z Grodziska – a także roszczenie Fredhelma do dóbr trzcielskich¹. Wymieniona Wichna była córką (i jedyną spadkobierczynią) wspomnianego Józefa². Z nią też, jak odnotowują to zapiski z lat 1403-1404, o dobra

¹ Die ältesten grosspolnischen Grodbücher, wyd. J. Lekszycki, t. I-II, Leipzig 1887-1889 (dalej cyt.: Lekszycki), tu t. I, nr 1453-1454, 1638 (*Fredhelm Maczonis Borkowicz*), 1708 (*Fredhelmus Maczonis de Borkovicz*), 1965 (*cum Fredhelmo, filio Mathie de Borkovicz*), t. II, nr 1661 (*super Frehhalmo, filio condam domini Maczkonis Borkowicz*), 1667.

² Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu, cz. I-V, Wrocław 1982 – Poznań 2016, tu cz. I, s. 688.

Grodzisk i Trzciel procesowała się Katarzyna żona Wierusza, również określana jako córka Maćka Borkowica³.

Wskazane postacie Fredhelma i Katarzyny przykuwają uwagę nie tyle ze względu na nich samych, ile przede wszystkim na osobę ich ojca, Maćka Borkowica, który w literaturze utożsamiany jest z wojewodą poznańskim (odnotowanym w źródłach na tym urzędzie w latach 1346-1358) Maciejem (Maćkiem) Borkowicem, słynnym przywódcą konfederacji z 1352 r.⁴ Tak identyfikowała go Helena Polaczkówna, której zdaniem wymienieni Fredhelm i Katarzyna (oraz ich brat Heinczke) przypuszczalnie pochodzili z pierwszego małżeństwa wojewody z przedstawicielką rodu Wezenborgów, przypuszczalnie siostrą Bartosza II⁵. Ustalenia te powtórzył Antoni Gąsiorowski w biogramie Maćka, podkreślając jednak ich hipotetyczny charakter⁶. Z kolei Tomasz Jurek utożsamiał Fredhelma z wielkopolskich zapisek z Fredhelmem, bratem Heinczka i Botona, występujących razem (już od 1345 r.) w źródłach śląskich. Co do ich pochodzenia zaproponował jako możliwe dwojaki rozwiązanie. Z jednej strony mogli być oni synami wojewody poznańskiego, zrodzonymi ze związku z Wezenborżanką, którzy po katastrofie ojca osiedli w dobrach matczynych (stąd ich przydomek i pisanie się z Wezenborga). Z drugiej zaś Fredhelm mógł być tylko zięciem wojewody, cała trójka braci zaś – synami Henryka Wezenborga, znanego z lat 1319-1324⁷.

Z żadnym z proponowanych rozwiązań nie można się jednak zgodzić⁸. Zaprzeczają im wyraźnie informacje przekazywane przez źródła. Kluczowe są tu dwa przekazy.

³ Księga ziemska poznańska 1400-1407, wyd. K. Kaczmarczyk, K. Rzycki, Poznań 1960, nr 1121, 1156, 1404, 1798-1799, 1802, 1835 (*et Katherinam Verussi uxorem filiam olim Mathei Borkowicz*).

⁴ Urzędnicy wielkopolscy XII-XV wieku. Spisy, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1985, s. 155. Poprzednik Maćka na urzędzie wojewody, Jarosław z Iwna, odnotowany został po raz ostatni 8 VII 1343 r. (tamże). Maciej wcześniej dzierżył kasztelanię łędzką w l. 1341-1343 (tamże, s. 133), był także starostą generalnym wielkopolskim w 1348 r. (tamże, s. 133, 171). Zob. A. Gąsiorowski, Maciej Borkowic, w: *Polski słownik biograficzny*, t. XIX (1974), s. 7-8.

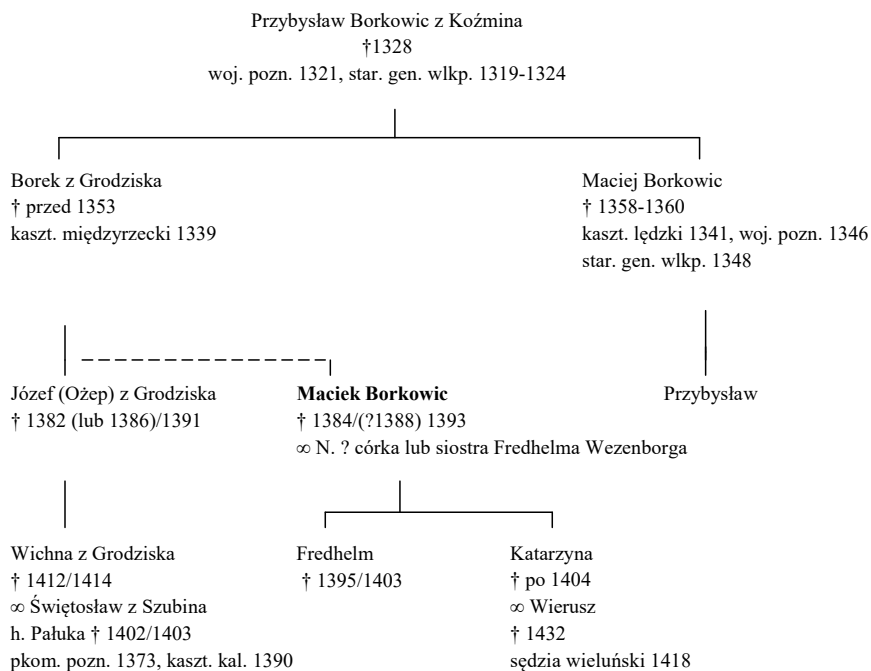
⁵ H. Polaczkówna, Ród Wezenborgów w Polsce i jego pierwotne gniazdo, *Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie* 7, 1924-1925, s. 161-163. Jako drugą żonę wojewody autorka wskazuje Wichnę, określaną w źródłach w drugiej połowie XIV w. jako „wojewodzinę Sierakowską (z Sierakowa)”, której córką (ze związku z Maćkiem) miała być nosząca to samo imię żona kasztelana kaliskiego Świętosława (tamże, s. 160-161). Jak jednak wykazał J. Bieniak, Krąg rodzinny wojewody kaliskiego Beniamina z Kołdrębia, w: *Personae – colligationes – facta*, Toruń 1991, s. 111-117, pierwsza Wichna nie była żoną wojewody Maćka, lecz najpierw Mikołaja z Obrzycka herbu Nałęcz, a następnie wojewody kaliskiego Beniamina z Kołdrębia i Uzarzewa herbu Zaręba. Z kolei druga Wichna to znana córka Józefa (Ożepa) z Grodziska (zob. wyżej, przyp. 2). Były one ze sobą spokrewnione, albowiem pierwsza Wichna również wywodziła się z rodu Borkowiców (J. Bieniak, *Krąg rodzinny*, s. 113).

⁶ A. Gąsiorowski, Maciej Borkowic, s. 7-8. W biogramie opublikowanym w *Wielkopolskim słowniku biograficznym*, Warszawa-Poznań 1981, s. 442-443, autor pominął kwestię pochodzenia żony i potomstwa Macieja.

⁷ T. Jurek, *Obce rycerstwo na Śląsku do połowy XIV wieku*, Poznań 1996, s. 305, 353 (tablica genealogiczna, gdzie zaznaczono tylko przypuszczalne pochodzenie Fredhelma, Heinczka i Botona od Henryka). Zob. też przypis następny.

⁸ Kwestię tę zasygnalizowałem już wcześniej w pracy: *Koligacje małżeńskie możnowładztwa wielkopolskiego w drugiej połowie XIV i pierwszej połowie XV wieku*, Wrocław

Tablica: Descendenci Przybysława Borkowica z Koźmina

Pierwszy z nich to dokumentująca proces o Kurowo zapiska z 8 XII 1393 r., informująca o wcześniej odbytej rozprawie z udziałem Fredhelma i zastępującego Wichnę męża, kasztelana kaliskiego Świętosława, na której: *dominus Kalisiensis respondere noluit eidem Fredhelmo, quia annos non habuit, nec eciām idem Fredhelm aliis in iudicio noluit respondere ex eo, quia annos non habuit*⁹. Śmierć wojewody Macieja Borkowica, uwięzionego i zamkniętego wyrokiem króla Kazimierza Wielkiego w lochach zamku w Olsztynie koło Częstochowy, nastąpiła pomiędzy 1358 a 1360, najpewniej w lutym 1360 r.¹⁰ Zakładając nawet, że Fredhelm był najmłodszy z potomstwa wojewody, to i tak, urodzony najpóźniej w latach 1358-1359, nie mógłby w omawianym procesie zaślaniać się brakiem lat sprawnych, albowiem w tym czasie był już dojrzałym mężczyzną¹¹.

2012, s. 210, opartej na mojej pracy doktorskiej obronionej w 2005 r.; przytoczyłem tam właściwą identyfikację Maćka Borkowica, ojca Fredhelma i Katarzyny. Ustalenia te przywołał T. Jurk, Początki Sierakowa, Sierakowskie Zeszyty Historyczne 1, 2008, s. 20 przyp. 26.

⁹ Lekszycki I, nr 1638, zob. też nr 1708.

¹⁰ A. Gąsiorowski, Maciej Borkowic, s. 8; zob. też T. Jurk, Początki Sierakowa, s. 19-20, przyp. 25.

¹¹ Na temat odroczenia postępowania z racji braku lat sprawnych zob. B. Lesiński, Dilatio propter minorenitatem w dawnym prawie polskim, w: Parlamentaryzm i prawodawstwo przez wieki. Prace dedykowane Prof. Stanisławowi Płazie w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, Kraków 1999, s. 319-329.

Drugi z przekazów to wpisany pod datą 14 X 1393 r. tekst przysięgi, jaką miała w tym procesie złożyć Wichna. Brzmi on następująco: „Jakom dobiła na Maczku za drzewego szuiotha penczszet grziuen na Kurowe y tamo mne uonszano podlug prawa y trzymałam spokoy[em p]o valcze tri lata”¹². Po pierwsze, wynika z niego jednoznacznie, że wyrok zasadzający wwiązanie do Kurowa uzyskała Wichna jeszcze na samym Maćku. Po śmierci ojca Fredhelm wystąpił najwidoczniej ponownie z roszczeniem, ale utrzymany został wydany wcześniej wyrok. Informuje o tym wpis z 24 IX 1394 r.: *Domina Wichna, consors domini Swanhoslai, castellani Kalisiensis – iure et iuramento acquisivit super hereditate Kurowo quingentas marcas grossorum super Fredhalmo filio condam domini Maczkonis Borkowicz, quas quidem quingentas marcas predicta domina et antea super prefato Maczkone Borkowicz iudicio iusto, sano corpore acquisivit et nunc eciam super predicto Fredhelmo filio Maczkonis iuramento acquisivit*¹³. Po drugie, zawarta w przysiędze informacja, że od wwiązania Wichny w dobra Kurowo upłynęły (co najmniej) trzy lata „po valcze”, pozwala datować wydanie wyroku, stanowiącego podstawę tego wwiązania, na czas trwania owej „walki”, czyli wojny domowej lat 1382-1385. Datacja ta pozostaje też w zgodzie z faktem, że przedmiotem prowadzonego sporu między Wichną a Maćkiem były rzeczy (*pro armis, rebus et bonis*) zagarnięte przez niego w zamku Trzciel należącym do ojca Wichny, Józefa (Ożepa)¹⁴. Skoro ten ostatni nie wystąpił jako strona procesu, znaczy to, że wówczas nie żył. Jego śmierć mogła nastąpić najwcześniej dopiero po 1382 r.¹⁵ Zatem proces między Wichną a Maćkiem, w którym wyrok zapadł jeszcze za życia tego drugiego, należy umiejscawiać po tej dacie. Jak z tego wynika, Maciek Borkowic, ojciec Fredhelma, żyjący jeszcze w latach osiemnastuśmiesiątych XIV w., oraz wojewoda Maciej Borkowic, zmarły najpóźniej w początkach 1360 r., to dwie różne osoby.

Kim był zatem ten pierwszy? Jego przynależność do rodu Borkowiców, biorąc pod uwagę, że jest systematycznie określany w źródłach jako *Borkowicz* lub *de Borkowicz*, należy uznać za pewną¹⁶. Należy również uznać, że jest tożsamy z Maćkiem *de Borkevitz* poświadczającym 25 II 1384 r. ugodę między klasztorem w Paradyżu a Wincentym z Chyciny¹⁷. Z jego osobą wiążą się też zapiski z 17-18 XII 1393 r., dotyczące procesu Jutki Feszarowej mieszczki poznańskiej z Andrzejem i Przybyśławem z Gryżyny oraz Janem Czernińskim o dokonane przez nich poręczenia za 150 grzywien długu Macieja Borkowica¹⁸. W tej sprawie Jutka pozywała ich już 4 II 1388 r., ale zapiska z tych roków nie wyjawia jednak, że chodziło o poręczenie za

¹² Lekszycki I, nr 1454; Wielkopolskie rotty sądowe XIV-XV wieku, wyd. H. Kowalewicz, W. Kuraszkiewicz, t. I, Poznań-Wrocław 1959, nr 151. Podany tam tekst poprawiam na podstawie reprodukcji zamieszczonej w tym drugim wydaniu; chodzi o kluczowe słowa „po valcze”.

¹³ Lekszycki II, nr 1661.

¹⁴ Lekszycki I, nr 1708.

¹⁵ Zob. wyżej, przyp. 2.

¹⁶ Zob. zapiski dokumentujące spór jego syna i córki z Wichną wymienione w przyp. 1 i 3.

¹⁷ Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, t. III, [wyd. I. Zakrzewski], Poznań 1879, nr 1817.

¹⁸ Lekszycki I, nr 1680, 1710 (*pro hiis pecuniis, pro quibus fidejusserunt pro Mathia Borkonis*). W odniesieniu do tego Macieja Borkowica również wysuwano sugestię, że jest tożsamy z wojewodą (Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu, cz. IV, s. 255, przyp. 8).

Macieja¹⁹. Jako nieżyjącego określa go dopiero zapiska z 24 IX 1394 r., w której Fredhelm został nazwany synem zmarłego pana Maćka Borkowica²⁰. Pisarz był jednak niekonsekwentny, albowiem w innej zapisce z tych samych років Fredhelm określony został tylko jako syn Maćka Borkowica, bez zaznaczenia, że ten ostatni już wówczas nie żył²¹. Najprawdopodobniej więc również w innych zapiskach z procesu Fredhelma z Wichną i jej mężem pomijano po prostu określenie *condam* przy osobie Maćka. Stąd też datę pierwszej znanej informacji źródłowej o tym procesie (14 X 1393 r.) uznać należy za *terminus ante quem* śmierci ojca Fredhelma²². Niewykluczone zresztą, że Maciek nie żył już 4 II 1388 r., kiedy odnotowano początek wskazanego procesu Jutki z jego poręczycielami.

Pozostaje do wskazania jeszcze miejsce Maćka Borkowica w genealogii Borkowiców. Biorąc pod uwagę względy chronologiczne, należy szukać go w pokoleniu potomków wojewody poznańskiego Maćka Borkowica i jego brata Borka z Grodziska, kasztelana międzyrzeckiego (poświadczonego na tym urzędzie w 1339, zmarłego przed 1353 r.)²³. Jan Długosz podaje, że wojewoda miał syna, który schroniwszy się w Brandenburgii, łupił rycerstwo i kupców na terenie Królestwa, aż został zabity podczas jakiegoś napadu w Rozdrażewie²⁴. Jak wskazuje Janusz Bieniak, był on tożsamy z „Przybysławem wojewodziecem”, zapisanym pod 15 maja w nekrologu opactwa lubińskiego²⁵. Potomka męskiego dochował się także kasztelan Borek. Był nim wspomniany już ojciec Wichny, Józef z Grodziska²⁶. Ojciec Fredhelma mógł być zatem nieznanym dotąd synem jednego z nich. Za rozwiązanie bardziej prawdopodobne należy uznać, że to syn Borka²⁷.

¹⁹ Lekszycki I, nr 289.

²⁰ Lekszycki II, nr 1661 (*super Fredhalmo filio condam domini Maczkonis Borkowicz*).

²¹ Lekszycki II, nr 1667 (*cum Frehelmo filio Maczkonis Borkowicz*).

²² Lekszycki I, nr 1453-1454. Zapiska jest uszkodzona w miejscu wpisu imienia syna Maćka Borkowica (*contra Maczkonis de Borkowicz*), ale bez wątpliwości chodzi tu o Fredhelma. Najpewniej też występujące w tekście przysięgi sformułowanie: „Jakom dobla na Maczku za drzewego sziuohta” należy rozumieć jako: „gdy żył jeszcze”.

²³ Byli oni synami Przybysława Borkowica z Koźmina, wojewody poznańskiego (1321-1328); zob. J. B i e n i a k, Wielkopolska, Kujawy, ziemie łączycycka i sieradzka wobec problemu zjednoczenia państwowego w latach 1300-1306, Toruń 1969, s. 198, przyp. 597; t e n ż e, Przybysław Borkowic, w: Polski słownik biograficzny, t. XXIX (1986), s. 135-136.

²⁴ Joannis Dlugosii Annales seu Cronicae inclicti Regni Poloniae, lib. IX, Varsaviae 1978, s. 292-293.

²⁵ J. B i e n i a k, Przybysław, s. 136. Nie można jednak wykluczyć, że wojewoda Maciej miał jeszcze jednego syna lub że wymieniony w nekrologu Przybysław syn wojewody to syn wojewody Przybysława, a brat wojewody Maćka; zob. T. J u r e k, Początki Sierakowa, s. 22.

²⁶ J. B i e n i a k, Przybysław, s. 136.

²⁷ Przemawia za nim przedstawiona przez T. J u r k a, Początki Sierakowa, s. 22-23, propozycja, aby Wichnę z Sierakowa (powtórnie zamężną za wojewodą kaliskim Beniaminem z Kołdębina i Uzarzewa) uznać za córkę wojewody Maćka Borkowica, która dziedziczyła Sieraków w następstwie wymarcia męskich dziedziców. Gdyby synem wojewody był także Maciej Borkowic (ojciec Fredhelma), posiadłość ta, zgodnie z obowiązującymi zasadami dziedziczenia, powinna przypaść właśnie jemu, a po jego śmierci – jego synowi. Że tak się nie stało, najłatwiej wytłumaczyć tym, że nie był on synem wojewody, lecz właśnie Borka.

Wyjaśnienia wymaga także kwestia tożsamości wspomnianego już Fredhelma, syna Maćka Borkowica, z Fredhelmem Wezenborgiem, który w latach 1394-1404 procesował się o dobra trzcielskie z Wichną i jej mężem, kasztelanem kaliskim Świętosławem, a następnie z nią i jej synem Borkiem²⁸. Zmarł on przed 18 VI 1405 r.²⁹ Później jako strona w procesie z Wichną i Borkiem wystąpił jego synowie Bogusz i Bartosz Wezenborgowie³⁰. W literaturze przedmiotu utożsamia się obu Fredhelmów, Borkowica i Wezenborga³¹. Nic jednak za tym nie przemawia. Jeden nazywany jest w źródłach konsekwentnie synem Maćka Borkowica, drugi zaś – Wezenborgiem. Co więcej, Fredhelm syn Maćka Borkowica, niemający jeszcze na początku lat dziewięćdziesiątych XIV w. wieku sprawnego, nie mógł mieć synów samodzielnie działających w 1406 r. przed sądem. Mamy zatem do czynienia z dwiema różnymi osobami. Roszczenia Fredhelma Wezenborga do dóbr trzcielskich najpewniej wynikały z ciążących na nich zobowiązaniach na jego rzecz, zaciągniętych przez Fredhelma Maćkowica. Przejście Trzciela w ręce kasztelanowej kaliskiej i jej męża sprawiło, że wobec nich – jako obecnych właścicieli – Fredhelm Wezenborg skierował swe roszczenia³².

Obu Fredhelmów mogły jednak łączyć więzi bliskiego pokrewieństwa. Imię to nie jest poza tym znane w rodzie Borkowiców, zatem syn Maćka najpewniej otrzymał je na cześć swojego krewnego macierzystego, którym mógł być ów Fredhelm Wezenborg. Tego ostatniego należy utożsamiać – jak to uczynił już Tomasz Jurek – z Fredhelmem, bratem Heinczka i Botona (znanych ze źródeł śląskich od 1345 r., ale będących synami nie wojewody Maćka Borkowica, lecz Henryka Wezenborga). Fredhelm Wezenborg był przypuszczalnie dziadem macierzystym lub wujem swojego imiennika, a zatem żoną Maćka Borkowica byłaby bliżej nieznaną Wezenborżanką – córka bądź siostra tegoż właśnie Fredhelma Wezenborga. Z tego związku pochodziłaby również wymieniona już wyżej córka Maćka Borkowica – Katarzyna, żona Wierusza, procesująca się o Grodzisk i Trzciel z kasztelanową Wichną i jej synem Borkiem. Wystąpienie Katarzyny z roszczeniami do tych dóbr należy wiązać z przejściem praw do nich po Fredhelmie, którego bezpotomna śmierć

²⁸ Lekszycki I, nr 1807a (*super Fredhelmo de Weszemborg*), 2609 (*inter dominum Fredel Wiszembork*); Księga ziemna poznańska, nr 1835 (*Fredelinum Venzemborg*); Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, t. VII, wyd. A. Gąsiorowski, R. Walczak, Warszawa-Poznań 1985, nr 482 (*Fredhalm von Wesinburg*).

²⁹ W sentencji wydanego tego dnia przez sąd wyroku w procesie między Borkiem z Grodziska i jego matką Wichną a Wieruszen z żoną Katarzyną podano, że ci drudzy mają uwolnić zamek Trzciel od roszczeń synów (*pueri*) Fredhelma Wezenborga (Warszawa, Archiwum Główne Akt Dawnych, Brześć Z. 2, k. 185v; pragnę w tym miejscu podziękować panu prof. Sobiesławowi Szybkowskiemu za udostępnienie tej zapiski). W wydanym rok wcześniej postanowieniu sądowym (4 V 1404) wskazano, że mieli oni uwolnić Trzciel od roszczeń Fredhelma (Księga ziemna poznańska, nr 1835). Pojawienie się zatem w dokumencie z 16 VI 1405 r. jego synów oznacza, że wówczas już nie żył.

³⁰ Księga ziemna poznańska, nr 2657, 2659, 2684.

³¹ Zob. H. P o l a c z k ó w n a, Ród Wezenborgów, s. 161; A. G ą s i o r o w s k i, Maciej Borkowic, s. 8; T. J u r e k, Obce rycerstwo, s. 305.

³² Takie wyjaśnienie dyktuje treść postanowienia sądu z 4 V 1404 r. (Księga ziemna poznańska, nr 1835).

uczyniła ją ich spadkobierczynią. Datę wpisu z roków z 27 I 1403 r., odnotowującego pierwszą informację źródłową o tych procesach, należy wobec tego uznać za *terminus ante quem* śmierci Fredhelma³³. Mąż Katarzyny, związany majątkiem z ziemią wieluńską i ostrzeszowską, występuje w źródłach w latach 1397-1432. Był starostą (1414-1415) i sędzią wieluńskim (1418-1432); jego ojcem był Bernard, również dzierżący urząd sędziego wieluńskiego (w latach 1380-1406) oraz starostwo wieluńskie³⁴.

BIBLIOGRAFIA

- Bieniak J., Krąg rodzinny wojewody kaliskiego Beniamina z Koldrębna, w: *Personae – colligationes – facta*, Toruń 1991.
- Bieniak J., Przybysław Borkowic, w: *Polski słownik biograficzny*, t. XXIX (1986).
- Bieniak J., Wielkopolska, Kujawy, ziemie łączycycka i sieradzka wobec problemu zjednoczenia państwowego w latach 1300-1306, Toruń 1969.
- Brzeziński W., Koligacje małżeńskie możnowładztwa wielkopolskiego w drugiej połowie XIV i pierwszej połowie XV wieku, Wrocław 2012.
- Gąsiorowski A., Maciej Borkowic, w: *Polski słownik biograficzny*, t. XIX (1974).
- Gąsiorowski A., Maciej Borkowic, w: *Wielkopolski słownik biograficzny*, Warszawa-Poznań 1981.
- Jurek T., *Obce rycerstwo na Śląsku do połowy XIV wieku*, Poznań 1996.
- Jurek T., *Początki Sierakowa*, *Sierakowskie Zeszyty Historyczne* 1, 2008.
- Lesiński B., *Dilatio propter minorennitatem w dawnym prawie polskim*, w: *Parlamentaryzm i prawodawstwo przez wieki. Prace dedykowane Prof. Stanisławowi Płazie w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, Kraków 1999.
- Polackówna H., *Ród Wezenborgów w Polsce i jego pierwotne gniazdo*, *Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie* 7, 1924-1925.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu, cz. 1-V, Wrocław 1982 – Poznań 2016.
- Sperka J., *Otoczenie Władysława Opolczyka w latach 1370-1401*, Katowice 2006.
- Urzędnicy wielkopolscy XII-XV wieku. Spisy*, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1985.
- Wojciechowski L., *Ród Wieruszów do początku XV wieku*, w: *Ludzie i herby w dawnej Polsce*, Lublin 1995.

Remarks on the genealogy of Borkowic family of the arms Napiwo in the second half of the 14th and early 15th centuries

Summary

The paper is devoted to the question of the identity of Maciej Borkowic, mentioned in court records from the end of the 14th and early 15th centuries, father of Fredhelm and Catherine, so far identified in historiography with the palatine of Poznań Maciej (Maciek) Borkowic, the famous leader of the confederation of 1352. The analysis of available source material shows that they are two different persons. The father of Fredhelm and Catherine, still living in the 1380's, was most probably a son of Borek, the castellan of Międzyrzecz and

³³ Lekszycki I, nr 1121.

³⁴ O Wieruszach zob. L. Wojciechowski, *Ród Wieruszów do początku XV wieku*, w: *Ludzie i herby w dawnej Polsce*, Lublin 1995, s. 35-54; J. Sperka, *Otoczenie Władysława Opolczyka w latach 1370-1401*, Katowice 2006, s. 188-191.

brother of palatine Maciej. The article also discusses the question of another identification proposed in historiography, namely that of Fredhelm, son of Maciek Borkowic, with Fredhelm Wezenborg, who appears in sources of the same period. Also in this case the analysis of available sources indicates that they were two different persons. Probably they were related through the mother of Fredhelm, son of Maciek, who could have been a daughter or sister of Fredhelm Wezenborg.

Translated by Rafał T. Prinke